

Eesti keele omandamist toetavad tegevused I kooliastme tundides

Kristiina Bernhardt

21. rakenduslingvistika kevadkonverentsil

19.04.2024



TALLINNA ÜLIKOOL

Taustaks

- HTMi katseprojekt
“Professionaalne eestikeelne õpetaja” ehk +1 projekt ehk **plussprojekt**
- eestikeelne **lisaõpetaja** klassis
(kus kõik õpilased või vähemalt 10 muu kodukeelega)
- ministreeriumi ja ülikooli asi oli **seirata**, toetada ja **koolitada**
- kooli asi oli välja töötada endale sobiv **mudel**
- eesmärk: eesti keeles on vähemalt **50% õppest**, **keeleoskus** areneb kiiremini



TALLINNA ÜLIKOOL

Andmed

- 2022 sügis: 34 õpetajat, 2.-4. klass, 196 tunni kirjeldus;
- 2023 sügis: 17 õpetajat, 3. klass, 200 tunni kirjeldus, s.h videotunnid, st videotundide kohta tehti samuti kirjeldus
- videomaterjali kokku 719 min, keskmiselt 42,3 min õppetunni kohta
- kõige rohkem eesti keele tunde
- tundide jaotus järgmisel slaidil:



aine	2022/23	2023
eesti keel	100	72
matemaatika	24	44
projektõpe, üldõpetus	5	18
kunstiõpetus	13	14
loodusõpetus	16	13
tööõpetus	14	12
inimeseõpetus	11	10
kehaline kasvatus	8	9
muusikaõpetus	2	6
digioskused, arvutiõpetus	4	2



TALLINNA ÜLIKOOL

Tunnikirjelduse vorm

- Kuupäev
- Mitmes tund sel päeval
- Aine
- Õpilased
- Õppematerjal
- Tunni käik: õpetaja tegevused, partnerõpetaja tegevused (juhul kui tunnis on teine õpetaja), õpilaste tegevused
- Lühikommentaar (keeleline fookus ja kuidas tund läks)

Täiendused 2023:

- Tunni eesmärk
- Keeleline fookus



TALLINNA ÜLIKOOL

Mitmekeelse õppe mudelid

- Eesti keele tugiõpe
 - eestikeelse kooli õpilased on tundides oma klassiga, saavad eesti keele lisatunde
- Eestikeelne õpe eesti õppekeelega koolis, üks õpetaja klassis
 - eestikeelse kooli õppekava, LAK-metoodika
- Eestikeelne õpe eesti või vene õppekeelega koolis, tandemõpetus
 - põhiõpetaja ja projektiõpetaja on eri ainetes juhtrollis
 - mõnel juhul mõlemad õpetajad samal ajal tunnis võrdsete partneritena
- Kakskeelne õpe vene õppekeelega koolis, tandemõpetus
 - partnerõpetaja õpetab vene ja projektiõpetaja eesti keeles
 - üks õpetaja õpetab mõlemas keeles – ühel juhul oli tund peamiselt venekeelne, kuid eestikeelne õpetaja toob sisse olulisi sõnu, fraase.

Projektklassides on ka venekeelseid tunde, kuid need ei sisaldu andmetes.



TALLINNA ÜLIKOOL

Eesti keele omandamist toetavad tegevused ainetundides

- tunni keeleline fookus on sõnavaral
- teksti mõistmise toetamine:
 - ühine läbitöötamine: ettelugemine, arutelu, tähenduste selgitamine, kahes keeles lugemine
 - teksti mõistmist kontrollivad tegevused: küsimused, õige-vale laused
 - joonised, videod, fotod, elulised näited, esemed.
- teadmiste sõnastamise toetamine:
 - õpilased ei saa ülemäära palju sõna
 - küsimustele vastamine
 - matemaatikas keelendamine: tehte lahendamine koos sõnalise selgitusega
 - lausealgused, olulised fraasid ette antud



Eesti keele omandamist toetavad tegevused ainetundides

- sõnavara ja terminoloogia
 - tähenduste selgitamine (näited, sünonüümid, tõlge Sõnaveebist)
 - sõnade kooris kordamine
 - meenutamine, kordamine
 - venekeelse tunniosa ajal eestikeelsete terminite meenutamine



Eesti keele omandamist toetavad tegevused eesti keele tunnis

lugemisoskus

- ettelugemine
- vähem vaikselt lugemist
- teksti mõistmine
- lugemisjärgsed tegevused, ka tõlkimine

kõnelemisoskus

- dialoogide lugemine ja modifitseerimine
- ümberjutustamisele suunamine (küsimuste abil)
- hommikuring

grammatika, struktuur

- E2: vormimoodustus, vormide funktsioonid
- E1: sõnaliikide määramine, interpunktsioon

kuulamisoskus

- kasutatakse õppematerjalis pakutavaid ülesandeid
- sihipärast kuulamisoskuse arendamist neis tundides peaaegu polnud



Mida näeb tunnivideotest, aga ei leia tunnikirjeldustest?

- *mida teevad õpilased - kui palju saavad sõna, millised on võimalused keelt kasutada,*
- *kuidas olukordi jooksvalt lahendatakse, nt selgitatakse tundmatut sõna,*
- *kuidas vahelduvad keeled kakskeelsetes tundides.*



Näiteid tõhusatest praktikatest

- *õppimise toetamine üldiselt: autonoomne motivatsioon, metakognitsioon, pikaajaline mälu*
- *õpetaja juhitud arutelu*
- *õppeteksti ühine lugemine, pausidega*
- *lugemise ettevalmistamine: olulised sõnad, ennustamine*
- *ettelugemise toetamine: õpetaja>kooris>ükshaaval*
- *mõistmise toetamine: emakeel, videod, esemed, seosed varasemaga*



Täna tähelepanu eest!

kristiina.bernhardt@tlu.ee

Bernhardt, Kristiina; Meristo, Merilyn 2023. Eesti keele omandamist toetavad tunnitegevused I kooliastme mitmekeelses klassis. *Philologia Estonica Tallinnensis* 8, 178–200. DOI: [10.22601/PET.2023.08.07](https://doi.org/10.22601/PET.2023.08.07)



TALLINNA ÜLIKOOL